

Slagvaardig werken met goed product

Bram van Nieuwenhuijzen beëindigt zijn loopbaan als beleidsmedewerker van PTC+ op het hoofdkantoor in Ede. De afscheidsbijeenkomst is achter de rug en hij heeft zijn werk naar tevredenheid afgerond. Voor 'Groen Onderwijs' wil hij nog wel even terugblikken op zijn loopbaan. Behoedzaam formulerend kijkt hij naar de situatie waarin PTC+ zich nu bevindt en hij geeft toe dat hij liever had gezien dat de vlag er dezer dagen wat beter bij zou hangen. Toch is hij niet pessimistisch over de toekomst. De handleiding 'Projectmatig werken', die nog keurig op tijd is afgerond, ziet hij als een goede manier om slagvaardig te kunnen gaan werken. Want het is lastig vindt hij, die overstap van overheidsinstelling naar een commerciële organisatie.

Projecten

Van Nieuwenhuijzen studeerde Plantenteelt in Wageningen en begon zijn loopbaan niet op een praktijkschool, maar in Liberia. Als assistent-deskundige voor de FAO hielp hij mee met het opzetten van het College of Agriculture and Forestry in Monrovia. Daardoor zette hij zijn eerste 'onbedoelde' stap in het onderwijs. Hij hield zich bezig met het opzetten van cursussen op het gebied van gewasbescherming. "Liberia is een land met veel potenties, jammer dat het nu al jaren verscheurd wordt door onderlinge oorlog." Na acht jaar keerde Van Nieuwenhuijzen terug naar Nederland en kon op de hogere landbouwschool in Dordrecht terecht als

Na een jarenlang verblijf in Afrika komt Bram van Nieuwenhuijzen 'onbedoeld' in het onderwijs terecht. Al snel ontdekt hij dat praktijkgericht onderwijs hem het meeste aanspreekt. De koppeling van theorie en praktijk loopt dan ook als een rode draad door zijn loopbaan. Onlangs nam hij afscheid van PTC+.

docent Plantenteelt. Niet direct zijn eerste keuze wat betreft werk, maar de banen lagen nou eenmaal niet voor het oprapen. "Doordat ik al snel te maken kreeg met het begeleiden van de vierdejaars Plantenteelt kon ik er toch veel in kwijt", zegt hij over die tijd. Het vierde jaar moest worden ingericht en de keuze kwam al snel te liggen op veel praktijk. "We deden er eigenlijk al een soort 'projecten' die sterk praktijkgericht waren. We konden bij veel boeren en bedrijven terecht. Je kon zo goed laten zien wat er speelde in de sector en bedrijven echt doorlichten."

Schoolbedrijf

In 1983 lag er een nieuwe kans. Van Nieuwenhuijzen kreeg een tip over een vacante directeursfunctie op het Centrum van Champignonenteelt Onderwijs in Horst. Van de champignonenteelt wist hij niet erg veel: "Ik had ooit eens een student strafwerk laten maken over de champignonenteelt, veel meer wist ik er niet van." Ondanks dat solliciteerde hij en werd directeur van het CCO. "Het school-

bedrijf als lesmiddel sprak me enorm aan. Theorie slaat nou eenmaal beter aan als je die koppelt met de praktijk." Een periode van uitbouwen en vernieuwen van het CCO brak aan. De bedrijfstak ontwikkelde zich enorm en om met de top mee te kunnen moest het CCO ook steeds verder ontwikkeld worden. De bedrijven werden groter, de teelt optimaler, het klimatiseren, de automatisering en de techniek namen een vlucht. Veel cursisten uit binnen- en buitenland vonden hun weg naar Horst. In diezelfde periode wordt Van Nieuwenhuijzen ambtelijk secretaris van het VPL (Vereniging Praktijkscholen Landbouw). De overheid wilde met koepels te maken hebben en niet meer individueel met scholen overleggen. De VPL werd opgericht en het CCO wilde als kleine praktijkschool graag het ambtelijk secretariaat en kreeg dat ook.

Donkere wolken

De champignonproductie is nog steeds hoog, maar het aantal bedrijven is inmiddels sterk teruggelopen.

FOTO: MARIJKE VAN KERKHOVEN

◀ Bram van Nieuwenhuijzen

Het productieproces is opgesplitst en het specialisme op bedrijven neemt nog steeds toe. Het CCO is opgehouden te bestaan, de opvolger is de C-Point B.V.. Er waren namelijk donkere wolken samengepakt boven de praktijkscholen. “DWK kreeg steeds meer moeite met de financiering van het landbouwonderwijs. Men wilde het in stand houden, maar het moest dan wel efficiënter. Tegelijkertijd met de aoc-vorming moesten ook de praktijkscholen fuseren tot ipc’s. Wat betreft de financiering gold eigenlijk altijd maar één ding: er moest bezuinigd worden.” Van Nieuwenhuijzen werd in 1992 lid van de centrale directie van IPC Plant. In 1998 leidde de reorganisatie tot sluiting van de praktijkschool in Schoondijke. Een lastige periode, herinnert Van Nieuwenhuijzen zich, maar door mee te helpen en mee te denken was het toch ook wel bevredigend, vindt hij. “Gelukkig is er voor de meeste mensen een goede oplossing gevonden.”

Vraagsturing

Een volgende stap volgt in 1998. Het praktijkleren moet gehandhaafd blijven, maar de financiële stroom daarvoor gaat voortaan naar de aoc’s. Wat betreft het praktijkonderwijs heeft de overheid eigenlijk nooit een echt beleid gehad, vindt Van Nieuwenhuijzen. “Door de aparte plaats die het inneemt in het onderwijs is het praktijkonderwijs altijd lastig in te bedden geweest in het beleid. De financiële grondslag heeft altijd problemen gegeven.” Vanaf 1998 werd

het praktijkleren dus vraaggestuurd. “Maar,” zegt Van Nieuwenhuijzen stellig, “vraagsturing zonder vraagformulering is erg lastig. Aoc’s hebben grote moeite hoe ze het praktijkleren moeten invullen.” Het grootste bezwaar heeft Van Nieuwenhuijzen echter tegen het feit dat er geen kwaliteitsborging meer is van het praktijkleren. Van de kwaliteit van het product van praktijkscholen is hij zonder meer overtuigd. “De deskundigheid is op scholen niet beschikbaar en ook niet de enorme hoeveelheid oefenmateriaal. Natuurlijk, je kunt naar een bedrijf in de regio gaan. Maar daar draait het om de productie, dat is bij ons niet zo. En een tuinder zal niet elk kascompartiment anders inrichten, zoals wij doen.”

Must

Het product van PTC+ is goed, daar is bij Van Nieuwenhuijzen geen twijfel over mogelijk. En er zijn ook ontwikkelingen. Met het product ‘Theorie Integraal in Praktijkleren’ (TIP) is een link gelegd tussen praktijk en theorie die past in de mogelijke arrangementen die PTC+ met aoc’s afsluit. Het project heeft een hoog informatisingsgehalte en is ook geschikt voor afstandsleren. Onlangs is het project goedgekeurd als aoc-on-line-project. Het onderdeel ‘grote oogstmachines’ is inmiddels klaar en er volgen meer onderdelen. Met de cd-rom kun je virtueel combineren, vertelt Van Nieuwenhuijzen, maar ook precies zien wat er binnenin de machine gebeurt. “Ook vmbo-leerlingen blijken er heel goed

mee te kunnen werken.” Het product is efficiënt vindt Van Nieuwenhuijzen, “het maakt een individuele leerweg mogelijk, de lesstof wordt niet door de docent voorgekauwd en het geeft een tijdsbesparing voor de docent, ook wat betreft de toetsing.” De koppeling tussen theorie en praktijk blijft voor hem dan ook een must. “Die gedachte moet beslist boven water blijven. Scholen moeten daar goed gebruik van maken, anders vrees ik problemen voor de toekomst.”

Omslag

Voor PTC+ is efficiency inmiddels het sleutelwoord. Als beleidsmedewerker projecten heeft Van Nieuwenhuijzen daar zijn steentje aan bij willen dragen. In de handleiding ‘Projectmatig werken’ zijn spelregels opgesteld over de beheersmatige aanpak van projecten. “Het draait heel simpel om: waar stop je je geld in en wat brengt het op. Een idee moet te vermarkten zijn. We kunnen ons nu niet meer permitteren projecten te ontwikkelen die op de plank blijven liggen.” Deze manier van denken is voor veel mensen lastig, merkt Van Nieuwenhuijzen. Toch is die omslag noodzakelijk. “We moeten nu de omslag maken naar slagvaardig en efficiënt leren werken. We hebben een goed product en we moeten goed contact houden met onze klanten. Ik denk dat het gaat lukken, ook al is het een enorme inspanning.”

Marijke van Kerkhoven